

Zuivelplan: koeien inleveren geeft hogere melkreferentie

Als elke koe minder telt

In 2017 moeten er iedere maand minder koeien in Nederland zijn, met als doel een reductie van een kleine 200.000 koeien. Een algemeen geldende verklaring van maatregelen moet ervoor zorgen dat iedereen een bijdrage levert. Liefst voor sinterklaas moeten details zijn uitgewerkt en de goedkeuringen binnen zijn.

tekst **Florus Pellikaan**

Sinds half oktober is er door de sector koortsachtig gewerkt aan een fosfaat-reductieplan dat zou moeten leiden tot behoud van derogatie. Aanleiding was dat staatssecretaris Martijn van Dam bekendmaakte dat de introductie van het fosfaatrechtenstelsel met een jaar zou worden uitgesteld omdat het niet voldeed aan de Europese wetgeving.

Met het Brusselse derogatiemes op de keel kwam er na vier weken overleg witte rook over een sectorplan op hoofdlijnen: een fosfaatreductie van 8,2 miljoen kilo. Dat staat gelijk aan een kleine 200.000 koeien. 'Niemand kan blij zijn met de maatregelen die op tafel liggen en die overal in meer of mindere mate pijn gaan doen. Het is altijd een dilemma tussen het algemeen sectorbelang of individueel belang. Maar ik ben wel tevreden dat het de zuivelsector is gelukt om samen te werken aan een plan voor onze toekomst', verwoordt melkveevoorman bij LTO Kees Romijn zijn gevoel.

'Het was de enige mogelijkheid om de kans op derogatie in 2017 levend te houden. Daarom hebben we ermee ingestemd', vult Harm Wiegersma, voorzitter van NMV, aan.

Tot duizend euro vertrekpremie

Het akkoord op hoofdlijnen omvat drie pijlers (zie infographic pag. 43) die bijdragen aan de reductie van 8,2 miljoen kilo. De pijler waar alle partijen het zwaarste gewicht aan geven, is die van de stoppersregeling. Alle koeien die er bij mensen die toch al van plan waren om te stoppen, uitgaan, hoeven er namelijk niet af bij bedrijven die de toekomst nog voor zich hebben. Bedrijven die begin 2017 stoppen, krijgen hierdoor een bedrag van maximaal ongeveer 2200 euro per koe.

Hiervan is volgens Romijn maximaal 1000 euro een vertrekpremie per koe die niet elders in Nederland fosfaat gaat produceren. De vertrekpremie wordt gedurende het jaar afgebouwd naar circa 500 euro. Hiervoor is er in totaal een budget van 50 miljoen, half beschikbaar gesteld door de staatssecretaris en half door de sector.

De overige 1200 euro is een liquiditeitsvergoeding die alvast vooruitloopt op de waarde van de fosfaatrechten. De liquiditeitsvergoeding is een initiatief van Rabobank, die in overleg is met collega-banken ABN en ING of die mee garant staan, zo laat Ruud Huirne, directeur food en agri bij Rabobank, weten. 'En als het fosfaatrechtenstelsel niet doorgaat of erger, als derogatie vervalt, dan hoeven deze stoppers de liquiditeitsregeling niet terug te betalen. Dat is het risico dat wij nemen.'

NMV is overigens binnen deze pijler kritisch op de rol die Van Dam heeft gespeeld. 'We weten allemaal dat stoppers moeten afrekenen. Er zijn kansen blijven liggen om voor stoppers fiscaal wat interessants te regelen. De derde opkoopregeling bij de introductie van het melkquotum was ook fiscaalvriendelijk en daardoor het meest succesvol', vertelt Wiegersma. 'Mogelijk kan de Tweede Kamer hierin nog wat betekenen. Want hoe succesvoller de stoppersregeling is, hoe beter voor de blijvers.' In totaal moet de stoppersregeling 2,5 miljoen kilo fosfaat-reductie opleveren.

Voor het voerspoor, een van de andere twee pijlers, richt de voersektor, onder aanvoering van belangenorganisatie Nevedi, zich niet op verlaging van de fosfornorm. 'Die blijft 4,3 gram per kilo krachtvoer, omdat koeien ook gezond moeten blijven. Maar naast de fosfor per

kilo krachtvoer konden voerleveranciers ook kiezen voor de maximale verhouding fosfor-ruw eiwit van 2,3. Die gaat nu naar 2,2', zegt directeur Henk Flippen. In totaal moet deze pijler voor een fosfaatreductie van 1,7 miljoen kilo zorgen. Meer over fosfaatreductie via het voerspoor is te lezen op pagina 18 en 19.

Melkreferentie ligt in 2016

De grootste onduidelijkheid in het plan op hoofdlijnen is op dit moment het melkreductieplan. In totaal 4 miljoen kilo fosfaat moeten blijvende melkveehouders met elkaar reduceren. Ieder bedrijf krijgt een melkproductiereferentie met een referentiemoment ergens in 2016. Via een kortingspercentage ontstaat er een deel melk waarvoor bedrijven geen of weinig melkgeld krijgen. Alleen bedrijven die 4 procent minder dieren hebben dan op 2 juli 2015, worden vrijgesteld. 'We creëren door de referentie een standstill, zodat koeien van boer A niet naar de buurman kunnen. Niemand kan in 2017 groeien.'

Bart van der Hoog, portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK, heeft cijfers bij de hand van hoe groot de groepen van al dan niet gegroeide bedrijven zijn. '35 procent van de bedrijven zit op of onder het niveau van 2 juli 2015. Zo'n 45 procent is nul tot tien koeien gegroeid en 20 procent meer dan tien koeien. Van deze laatste groep is 7 procent meer dan twintig koeien gegroeid', vertelt Van der Hoog. 'Hier zitten relatief veel jonge boeren en starters bij. We willen voor deze groep aandacht vragen omdat ze niet buitenproportioneel geraakt mag worden door de uitwerking van het plan.'

Hoewel volgens Romijn de regeling nog uitgewerkt moet worden en per fabriek kan verschillen, is het doel minder koeien en niet minder melk. 'Stel dat het kortingspercentage 10 procent wordt en een veehouder heeft veertien koeien te veel. Dan stuurt de regeling erop aan om een deel van de koeien te verkopen, waarna de veehouder voor het andere deel van de koeien melkreferentie erbij krijgt.'

Om ervoor te zorgen dat iedere melkfabriek en iedere melkveehouder meedoet aan de maatregelen, heeft de sector de staatssecretaris gevraagd de maatregelen algemeen verbindend (AVV) te verklaren.

Drie pijlers als basis voor fosfaatreductieplan

① Zuivelplan: 4 mln. kg

Binnen het melkreductieplan worden veehouders door een kortingsregeling op een deel van hun melk gestimuleerd koeien af te stoten. Goed voor 4 miljoen kg fosfaat.

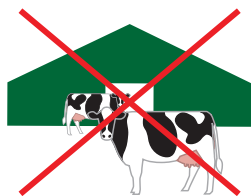
100.000 ↓

MINDER KOEIEN

② Stoppersregeling: 2,5 mln. kg

Stoppers worden gestimuleerd vroeg in 2017 te stoppen. Hiervoor is een vertrekpremie per koe beschikbaar en een voorschot op de waarde van de fosfaatrechten.

BEDRIJF (EERDER)
STOPPEN

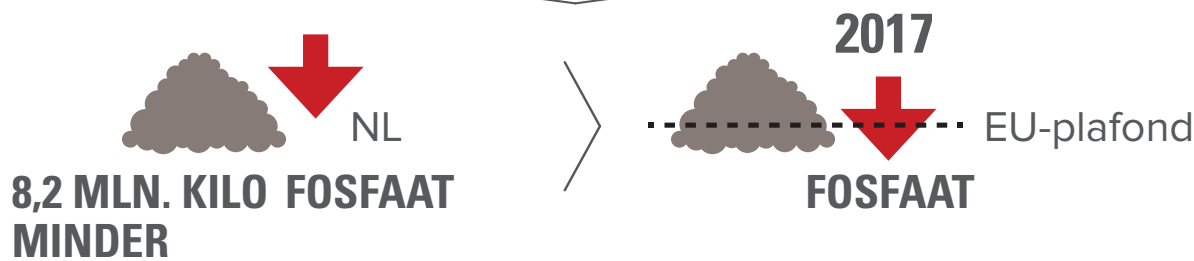
③ Voerspoor: 1,7 mln. kg

Binnen het voerspoor wordt de verhouding tussen fosfor en ruw eiwit aangescherpt, wat moet zorgen voor 1,7 miljoen kilo minder fosfaat.

-% P ↓

MINDER FOSFOR

DEROGATIE

Van Dam heeft aangegeven zich hiervoor maximaal te zullen inzetten. 'De AVV zorgt er bijvoorbeeld voor dat veehouders die een contract hebben afgesloten met een melkfabriek, toch mee moeten in de melkreductie', stelt Romijn.

Details zullen nog veranderen

Volgens de woordvoerder van de staatssecretaris moet de sector nu een goed beschreven verzoek voor een AVV met de uitgewerkte maatregelen indienen, waarna hij na een notificatie richting Brussel de verklaring kan afgeven. Het CBS krijgt de opdracht om in 2017 de

afname van het aantal koeien maandelijks in beeld te brengen en te rapporteren. 'Dat geeft ook mogelijkheden om bij te sturen. In het budget van 50 miljoen is bijvoorbeeld nog ruimte voor een vertrekregeling van koeien bij niet-stoppers', geeft Romijn aan. 'Bovendien zullen er ook, voordat de hand op 1 januari op de startknop van het plan gaat, nog details wijzigen.' Er wordt nu namelijk hard gewerkt aan de verdere uitwerking van de plannen, die alleen voor 2017 gelden. 'Liever voor sinterklaas dan voor kerst moeten de details van het fosfaatreductieplan zijn uitgewerkt en de goed-

keuringen definitief binnen zijn. Ook die van Brussel', vertelt Wiebren van Stralen, LTO-beleidsadviseur mest en milieu. 'Het gaat erom dat de derogatie van 2017, die nog valt binnen de huidige periode, niet wordt ingetrokken. Het zal hopelijk een "ja, tenzij" worden. We moeten het functioneren van het plan in 2017 dan bewijzen.'

Intussen vergadert volgende week de Tweede Kamer nog over het stelsel van fosfaatrechten. Een aantal partijen heeft aangegeven dat het stelsel een voorwaarde is om door te gaan met het fosfaatplan 2017. |